

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом ректора
ЦДУ ім. В.Винниченка
від «08» грудня 2022 р.
№ 216-ун

**Програма та інструкція
для проведення вступного, первинного інструктажу
з питань охорони праці для студентів і осіб,
що приживають у студентському гуртожитку №№3,4
Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка
(Інструкція з питань охорони праці № 110)**

ТЕМА: Система охорони праці в студентському гуртожитку університету, місце та значення в ній мешканців і адміністрації гуртожитку.

ТЕРМІН: 30 хвилин

МЕТА: Ознайомити поселенця (мешканця) в студентський гуртожиток із:

- загальними відомостями про студентський гуртожиток; Правилами внутрішнього розпорядку для мешканців гуртожитку;
- правилами поведінки в гуртожитку і відповідальністю за їх порушення;
- обов'язки мешканців гуртожитків по виконанню нормативних актів про охорону праці;
- правила користування електроплитами;
- вимоги по забезпеченню електро-пожежобезпеки і дії при дотриманні безпечної ситуації;
- наявними засобами пожежогасіння, місцями їх розміщення і правилами користування;
- правилами надання першої допомоги потерпілим.

ЛІТЕРАТУРА:

- Законодавство України «Про охорону праці»;
- Кодекс законів про працю України;
- Збірник нормативних документів і актів про охорону праці університету;
- Положення про навчання і перевірки знань з питань охорони праці в університеті.

1. Загальні відомості про студентський гуртожиток № 3, 4, можливі безпечні виробничі фактори, питання виробничої санітарії і особистої гігієни, які пов'язані із мешканням в гуртожитку

Студентський гуртожиток №№3,4 знаходиться в 9-поверховій будівлі, є гуртожитком блочного типу, який призначений для помешкання студентів громадян України, які навчаються в університеті на бюджетній чи комерційній основі та співробітників університету.

Гуртожиток має підсобні приміщення для зберігання речей студентів (знаходиться камера схову на першому поверху), постільної білизни (знаходиться в приміщенні для чистої та брудної білизни в кімнаті, туалети (в кожній секції), кухні (на кожному поверху в кожному блоці) та інше.

Кухні гуртожитку обладнані стаціонарними електроплитами та спеціальними столами під переносні електроплити.

Заміна постільної білизни мешканцям гуртожитку проводиться 1 раз на 10 днів за графіком.

Відвідування мешканців гуртожитку дозволяється кожний день із 17.00 до 22.00 годин за умовами пред'явлення документу, який підтверджує особистість, черговому гуртожитку.

Кімнати в гуртожитку мають нумерацію на зовнішній стороні вхідних дверей і укомплектовані за бажанням:

- ліжками;
- шафами для одягу;
- письмовим столом;

- тумбочками;
- стільцями;
- іншими меблями.

Крім цього, кожний мешканець по бажанню, при заселенні, забезпечується повним комплектом постільної білизни (матрац, подушка, ковдра, покривало, простирадла, наволочки, рушника).

В кожній кімнаті складається опис майна, який підписується старостою кімнати і комендантом.

Із моменту заселення в кімнату, мешканці гуртожитку несуть персональну матеріальну відповідальність за збереження меблі та іншого майна в кімнатах, які займають, а також в підсобних приміщеннях.

2. Правила поведінки для мешканців в студентському гуртожитку і відповідальність за їх порушення

2.1. Мешканці гуртожитку зобов'язані:

- знати і дотримуватися правил внутрішнього розпорядку в студентських гуртожитках Кіровоградського державного педагогічного університету (Додаток №1 до Угоди на проживання в гуртожитках університету);
- дбайливо ставитися до державної власності – приміщень, обладнання, майна гуртожитку, економно використовувати електроенергію та воду;
- знати і виконувати норми та правила з охорони праці електричної пожежної безпеки;
- знати і виконувати правила користування електричними плитами, електроприладами;
- не залишати без нагляду електричні плити на період приготування їжі;
- при вході пред'являти перепустку черговому і після цього брати ключі від кімнати;
- коли залишаєте кімнату необхідно вимкнути світло, зачинити вікна, фіранки, обов'язково здати ключ від кімнати охороннику;
- про всі надзвичайні події у гуртожитку терміново повідомляти коменданту, охороннику;
- не встановлювати без дозволу адміністрації додаткові електричні прилади;
- відшкодовувати заподіяні матеріальні збитки у відповідності до чинного законодавства;
- при виписці із гуртожитку здавати коменданту все майно, яке рахується за Вами;

БЕЗПЕРЕШКОДНО надавати представникам адміністрації університету, коменданту гуртожитків можливість перевірки санітарно-гігієнічного стану, дотримання норм і правил електро- пожежонебезпеки, поведінки студентів в гуртожитку жилих приміщення, в яких мешкаєте.

2.2. Мешканці гуртожитку мають право:

- користуватися приміщеннями навчального і культурно-побутового призначення;
- обладнанням і майном гуртожитку;
- обирати студентську раду гуртожитку і бути обраним до її складу;
- брати участь через студентську раду у вирішенні питань, пов'язаних з покращенням житлово-побутових умов, організації дозвілля, обладнання.

2.3. Мешканцям гуртожитку забороняється:

- чинити перепони перевіркам щодо питань санітарно-гігієнічного, технічного стану кімнат;
- самовільно переселятися з однієї кімнати в іншу;
- переробляти і переносити інвентар і меблі з однієї кімнати в іншу або виносити із робочих кімнат;
- прати білизну, чистити одяг, взуття в житлових кімнатах;
- проводити переробку і ремонт електрообладнання, вмикати електричні опалювальні прилади в житлових кімнатах;
- залишати сторонніх осіб після 22 годин і на ночівлю;
- приносити і вживати спиртні напої, палити в приміщенні гуртожитку;
- з'являтися в гуртожитку у нетверезому стані;

- створювати шум, а також вмикати телерадіоапаратуру на гучність, яка перевищує чутність кімнати;
- після 00.00 годин вмикати радіотелевізійну апаратуру;
- тримати собак, кішок та інших домашніх тварин;
- засмічувати каналізаційні системи в гуртожитку;
- проводити самостійний ремонт електроплит, електропроводки, сантехнічного та іншого обладнання.

У випадку порушення Правил поведінки в гуртожитку, мешканець гуртожитку може бути виселений із нього на підставі службової записки коменданта.

3. Правила користування побутовими електричними плитами, побутовими електроприладами

3.1. Правила користування побутовими електричними плитами:

- побутова електрична плита повинна бути приєднана до споживчої мережі за допомогою пологої штепсельної вилкою;
- дозволяється користуватися електричною плитою тільки в пологому стані (наявність рукояток управління плитою, відсутність механічних пошкоджень, налагодженість і цілісність електричних ланцюгів, з непошкодженими нагрівними елементами);
- користуватися електричною плитою тільки у встановлений адміністрацією час. Включення проводиться поворотом рукоятки управління після того, як на нагрівному елементі поставлений посуд, в якому буде готуватися їжа;
- вмикання і вимикання електроплити проводиться рукоятками управління;
- в період приготування їжі мешканець гуртожитку **ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ** знаходитися на кухні, щоб електрична плита була включена постійно під наглядом;
- після закінчення приготування їжі необхідно в **ОБОВ'ЯЗКОВОМУ ПОРЯДКУ**, виключити електричну плиту поворотом рукоятки в положення «ВИКЛЮЧЕНО»;
- **ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ** включати побутову електричну плиту з пошкодженою спеціальною штепсельною вилкою і струмопровідним кабелем, при відсутності рукояток управління режимом нагрівних елементів, опуклості та деформації чи ненадійному кріпленні самих нагрівних елементів.

• Правила користування побутовими електроприладами:

- необхідно користуватися побутовими електроприладами чітко у відповідності з вказівками, які відзначені в паспорті на прилад;
- **ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ** включати і користуватися побутовими електроприладами, якщо:
 - а) пошкоджена чи відсутня електрична розетка;
 - б) пошкоджена чи відсутня електрична вилка;
 - в) розірвана чи перетерта ізоляція електропровідного шнура.

Всім мешканцям гуртожитку **ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ** займатися самостійно ремонтом електричних плит, побутових електроприладів, користуватися електроприладами не виробничого виготовлення.

4. Причини можливих аварій і травматизму в гуртожитку

Причинами можливих аварій і травматизму в гуртожитку можуть бути порушення правил внутрішнього розпорядку, порушення норм і правил з питань охорони праці, електричної та пожежної безпеки.

До них відносяться:

- не виконання вимог 2.1 і 2.3 цієї інструкції;
- порушення правил техніки безпеки при користуванні електричних плит на кухнях;
- використання пошкоджених чи саморобних електроприладів;
- самостійний ремонт електропроводки чи електропобутових приладів.

Порушення правил техніки безпеки при користуванні електроприладами призводить, як правило до ураження людини електричним струмом, пожежі із всіма від цього наслідками.

По цім причинам можливий і травматизм людей, які мешкають в гуртожитку.

Крім цього, травматизм можливо може бути із-за особистої необережності мешканців.

5. Можливі небезпечні ситуації в гуртожитку і порядок дій під час їх виникнення

Основними небезпечними ситуаціями в студентському гуртожитку можуть бути:

Підтоплення приміщень через пошкодження чи необережність при користуванні водопроводом чи каналізацією; займистість приміщень через пошкодження в електропроводці

чи перевантаженні її при включенні великої кількості споживачів або неправильному користуванні електронагрівальними приладами (сушіння білизни, приготування їжі без відповідного нагляду за електроприладами).

Головним при виникненні будь-якої небезпечної ситуації в студентському гуртожитку є евакуація людей, які там мешкають і рятування (по можливості) матеріальних цінностей.

При підтопленні приміщень кожен мешканець гуртожитку ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ:

- терміново повідомити про те, що трапилось, коменданту чи охороннику;
- надати допомогу працівникам гуртожитку у виявленні причини підтоплення, а також припиненню та усуненню води із приміщення;

При виникненні пожежі (ознак горіння) кожен мешканець гуртожитку ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ:

Негайно повідомити про це пожежну охорону за телефоном 101. При цьому необхідно назвати адресу об'єкта, вказати кількість поверхів, місце виникнення пожежі, обстановку на пожежі, наявність людей і назвати своє прізвище;

- повідомити про пожежу коменданта або охоронника гуртожитку;
- включити оповіщення про пожежу і вжити можливі заходи щодо евакуації людей та матеріальних цінностей;
- надати допомогу черговому у відкриванні запасних виходів;
- розпочати гасіння пожежі наявними засобами пожежогасіння;
- після прибуття пожежної команди виконувати їх рекомендації.

6. План ліквідації аварій, запасні виходи

Головне завдання при ліквідації будь-якої аварії являється евакуація мешканців гуртожитку і спасіння їх майна.

Насамперед необхідно відключити будівлю від електромережі. Головний рубильник знаходиться в електрощитовій на цокольному поверху будівлі.

Крім цього, в коридорах на кожному поверсі в блоках №1,2,3,4 знаходяться електрощитки освітлення за допомогою яких можна вимкати окремі кімнати, а на кухнях силові електрощитки за допомогою яких можна відключити стаціонарні плити.

Мешканці гуртожитку **ПОВИННІ** приймати участь в роботах по ліквідації аварій і діяти згідно вказівок коменданта.

Евакуація мешканців гуртожитку проводиться згідно з планом евакуації.

На кожному поверху по всіх блоках розмішені плани евакуації.

Запасні виходи знаходяться на першому поверсі біля центрального входу, при вході до нульового поверху та на першому поверху правого крила. Ключі від запасних дверей знаходяться у охоронника на доступному місці.

7. Заходи щодо запобігання можливих аварій та наявні засоби пожежогасіння та їх використання

Основними засобами щодо попередження аварій в гуртожитку – це чітко знати та виконувати Правила внутрішнього розпорядку, дотримання норм і правил з охорони праці, електро-, пожежної безпеки, постійний контроль за їх виконанням мешканцями гуртожитку.

Засобами пожежогасіння в гуртожитку являються:

- вогнегасники порошкові ОП-5, ОП-6, які знаходяться у спеціально відведених місцях, позначених надписом;
- пожежні крани укомплектовані гайками, перевірені розміщені на кожному поверсі блоків;

Крім цього до засобів пожежогасіння відносяться відра, які використовуються для волого прибирання приміщень гуртожитку. Відра знаходяться в приміщенні прибиральниці на 1 поверсі.

При виникненні пожежі в гуртожитку необхідно пам'ятати, що **електропроводку, яка горить ДОЗВОЛЯЄТЬСЯ гасити тільки порошковими чи вуглекислотними вогнегасниками.**

Правила користування вогнегасниками викладені на корпусах вогнегасників.

8. Надання першої долікарської допомоги потерпілим

При нещасних випадках дуже важливо до приїзду лікаря своєчасно надати першу долікарську допомогу потерпілому.

Схема послідовності дій при наданні першої долікарської допомоги:

1. Вивести потерпілого з оточення, де стався нещасний випадок, якщо це загрожує його життю.
2. Вибрати потерпілому найбільш зручне положення, що забезпечує спокій.
3. Визначити вид травми (перелом, поранення, опік тощо).
4. Визначити загальний стан потерпілого, встановити чи не порушені функції життєво важливих органів.
5. Розпочати проведення необхідних заходів:
 - зупинити кровотечу;
 - зафіксувати місце перелому;
 - вжити реанімаційних заходів (оживлення) – штучне дихання та зовнішній масаж серця;
 - обробити ушкоджені частини тіла антисептичними медикаментами.

Одночасно з наданням долікарської допомоги необхідно викликати швидку допомогу за телефонами 103 або (096) 561-39-77 або відправити до найближчої медичної установи.

6. Повідомити коменданта гуртожитку чи охоронника гуртожитку про те, що трапилось. Важливо знати обставини, при яких сталася травма, умови які спонукали до її виникнення та час, годину і навіть хвилини, особливо, коли потерпілий втратив свідомість.

8.1. Перша допомога при кровотечах

8.1.1. При артеріальній кровотечі (кров яскраво червоного кольору тече фонтаном):

- туга пов'язка на рану (стерильна марля + грудку вати+ бинт);
- натискання пальцем артерію вище місця рани;
- натискування артерії із фіксацією кінцівок у відповідному положенні;
- тугу кругове перетягування кінцівки **ВИЩЕ** місця поранення;
- на рану - холод;
- потерпілого терміново доставити до медичного закладу.

8.1.2. Венозна кровотеча (кров темно вишневого кольору, тече повільно):

- туга пов'язка на рану;
- пальцеве натискання;
- при сильній кровотечі – туге кругове перетягування кінцівок **НИЖЧЕ** місця поранення;
- на рану – холод;
- потерпілого терміново доставити до медичного закладу.

8.1.3. Капілярна кровотеча (садени, невеликі порізи та інше):

- пов'язка на рану;
- поранену кінцівку підняти, як можна вище.

8.2. Перша допомога при ураженні електричним струмом

- якнайшвидше звільнити потерпілого від дії електричного струму (по можливості вимкнути рубильник або викрутити запобіжники, якщо це не можливо виконати – необхідно відтягнути потерпілого в безпечне місце, використовуючи при цьому електроізоляційні засоби);

- дати потерпілому серцеві і болезаспокійливі препарати та дати пити у великій кількості води;

- потерпілого тепло укутати та доставити в лікарню лежачому положенні;
- вся інша допомога – за його станом.

8.3. Перша допомога при ударах. Струс головного мозку

Перша допомога при ударах - на ділянку удару накладається туга пов'язка на неї - холод.

Якщо внаслідок удару трапився вивих – потерпілому, крім цього, дають болезаспокійливі препарати, проводять іммобілізації пошкодженої кінцівки в положення після вивиху.

Основними ознаками щодо струсу головного мозку являється нудота, блювання, утрата свідомості. Перша допомога – спокій, звільнення ротової порожнини від блювання. У всіх випадках потерпілий повинен бути доставлений до медичного закладу.

8.4. Перша допомога при переломах

Перша допомога при переломах – іммобілізація пошкодженої кінцівки, холод на місце на місце пошкодження, доставка до медичного закладу.

Основне правило накладення шини – це фіксування пошкодженої кінцівки до положення після перелому, яке забезпечує нерухомість пошкодженого органу. При цьому необхідно:

- створити нерухомість пошкодженої кінцівки;

- шкіру біля рани змастити спиртовим розчином йоду, наложити асептичну (стерильну) пов'язку;

- при кровотечі – накласти джгут чи тугу кругову пов'язку;
- провести іммобілізацію кінцівки та протишокові заходи.

8.5. Перша допомога при опіках.

8.5.1. Перша допомога при ТЕРМІЧНИХ (теплових) опіках:

- припинити дію температури (одяг розрізається);
- при максимально натягнутій шкірі, всю пошкоджену від опіку поверхню накрити стерильним матеріалом, зверху накладають шар вати і легко забинтовують;
- провести протишокові заходи;
- потерпілого укутати, давати йому багато пити;
- при транспортуванні до лікарні забезпечити потерпілому іммобілізацію.

При термічних опіках **ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:**

- промивати місця опіків водою, не слід розрізати пухирі;
- змащувати місця опіків жиром, присипати порошком.

8.5.2. Перша допомога при ХІМІЧНИХ (кислотами, лугами) опіках.

Перша допомога при опіках:

КИСЛОТОЮ (крім сірчаної) – ретельно промити місце опіку на протязі 10 – 15 хвилин струменем холодної води, промити 5% - ним розчином перманганату калію, або 10% -ним розчином питної соди (одна чайна ложка соди на склянку води), на місце опіку накладають бинт.

ІДКИМИ ЛУГАМИ (каустичною содою, негашеним вапном) – місце опіків промивають проточною водою протягом 10 – 15 хвилин, потім слабким розчином оцтової кислоти. Місце опіків накривають марлею.

ВАПНОМ – місце опіку обробляють олією, накривають марлею.

8.6. Перша допомога при раптових захворюваннях.

Гострі захворювання черевної порожнини – це гостра біль в животі, нудота, блювання, затримання випорожнення, не відходять газу. Перша допомога - спокій, на животі холод, транспортування хворого до лікарні.

Ниркова колька – це біль в області попереку, різь при сечовиділенні, змінюється колір сечі. Перша допомога - дати заспокійливі препарати, хворого закутати, дати декілька капель атропіну, доставити до лікарні.

Непритомність – це втрата свідомості в результаті зменшення притоку до головного мозку, падіння тиску до 60 – 70 мм. Перша допомога – хворий в горизонтальному положенні, голова знаходиться нижче рівня тулуба, на обличчя – бризкати холодною водою, дати понюхати нашатирний спирт.

Інсульт – крововилив до мозку, різке підвищення тиску, приток крові до голови, обличчя червоне, синюшність носа вух, пульс затримується до 40 – 50 ударів в хвилину. Перша допомога – положити хворого на ліжко, розстебнути одяг, забезпечити доступ свіжого повітря, до ніг – тепло, на голову – холод і забезпечити абсолютний спокій. Дати хворому препарати, які понижують тиск. (папаверин, дибазол).

Медична аптечка із медикаментами для надання першої медичної допомоги потерпілому знаходиться у коменданта гуртожитку.

9. Дії при надзвичайних ситуаціях

9.1. При виявленні ознак респіраторного захворювання (COVID-19) у мешканця гуртожитку:

- у разі виявлення ознак гострої респіраторної хвороби (температура тіла вище 37,1⁰С, кашель, осиплість голосу, почервоніння очей) здобувач освіти одягає маску та повідомляє коменданта гуртожитку про погане самопочуття;
- медична сестра тимчасово направляє хворого до окремого приміщення (ізолятора) та вимірює температуру;
- за умови багатомісного розміщення, ізоляції підлягають усі особи, що спільно проживали з хворим;
- комендант повідомляє батьків або осіб, які їх замінюють, про виявлені симптоми;
- у випадку госпіталізації швидка допомога доставляє хворого до стаціонару;

- сестра медична надсилає екстрене повідомлення форми 058/о про підозру на інфекційне захворювання до місцевого лабораторного центру, а також реєструє випадок у журналі реєстрації форми 060/о;
- у приміщенні, де перебував хворий, проводиться додаткове провітрювання та дезінфекція поверхонь;
- під час епідеміологічного розслідування епідеміологами лабораторного центру сестра медична або комендант допомагає визначити коло осіб, які контактували зі здобувачем освіти;
- у разі підтвердження коронавірусної інфекції COVID-19 здобувачі освіти, де навчався хворий, та викладачі, з якими він контактував, самоізолюються на 14 днів.

9.2. Алгоритм дії під час отриманні сигналу «Повітряна тривога»

- при отриманні сигналу «Повітряна тривога!» працівник навчального закладу має миттєво сповістити здобувачів освіти (словесно) про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації та припинити навчальне заняття.
- педагогічний працівник нагадує здобувачам освіти про головну мету та правила евакуації: не говорити, не бігти, не штовхатися, не повертатися.
- педагогічний працівник бере з собою класний журнал, свої особисті речі, очолює групу здобувачів освіти і визначеним маршрутом рухається разом з ними в тимчасове укриття.
- у середині тимчасового укриття відповідальні особи повинні забезпечити, щоб здобувачі освіти швидко та обережно зайняли свої місця.
- після того як усі здобувачі освіти займуть свої місця, педагогічний працівник повинен перевірити наявність усіх здобувачів освіти за списком.
- під час перебування в тимчасовому укритті вчителі та відповідальні особи повинні провести заходи, щоб заспокоїти здобувачів освіти та всіх, хто знаходиться в укритті.
- після отримання сигналу «Відбій повітряної тривоги!» здійснить організоване виведення здобувачів освіти.

Завідувачі гуртожитку

 Людмила КОНОВАЛЕНКО

Інженер з охорони праці

 Лариса САРКІСЯН

 Олена БОНДАРЕНКО

Узгоджено:

Юрисконсульт

 Анна ШТАНЬКО